

Yttrande över remiss om *Europeiska kommissionens förslag till Förordningen om industriell acceleration och omställning*

Återvinningsindustrierna är en branschförening som företräder de privata återvinningsföretagen med en omsättning på 36 miljarder kronor och drygt 10 000 anställda i anläggningar över hela landet. Våra medlemmar står för återvinning av både kommunalt och icke-kommunalt avfall.

Sammanfattning

Återvinningsindustrierna välkomnar ambitionen i Industrial Accelerator Act (IAA) om att stärka EU:s industri och öka efterfrågan på produkter med låga koldioxidutsläpp. Förslaget missar dock att erkänna återvinningens centrala roll för industrins klimatomställning.

Återvunna material ger betydande klimatbesparingar och minskar EU:s importberoende, men återvinning inkluderas varken som strategisk sektor eller som en framväxande strategisk sektor i IAA. Detta riskerar att utesluta branschen från snabbare tillståndsprocesser, minskad administrativ börda och viktiga investeringar. Återvinningsindustrierna föreslår därför att materialåtervinning inkluderas i listan över strategiska sektorer och att listan över framväxande strategiska sektorer ska utökas till fler återvunna material än enbart kritiska råmaterial.

Vidare bör definitionen av "low-carbon" inkludera både faktiska utsläpp och de utsläpp som kan undvikas genom användning av återvunnen råvara. I listan över "Low-carbon and Union origin requirements for energy intensive industries" föreslår vi att plast inkluderas samt att målnivåerna för betong och stål höjs för att bättre spegla marknadens potential och behovet av omställning.

Slutligen anser vi att krav eller andra fördelar kopplat till unionsursprung för återvunna material kan stärka EU:s återvinningsindustri och motverka konkurrensen från billig importerad primär råvara. Sådana incitament anser vi dessutom vara mer ändamålsenliga jämfört med exportrestriktioner, som istället riskerar att begränsa marknaden för återvinningsbranschen.

Generella synpunkter

Återvinningsindustrierna välkomnar Kommissionens mål om att stärka EU:s industri och att stimulera efterfrågan på produkter med låga koldioxidutsläpp genom *Industrial Accelerator Act* (IAA). Omställningen till en cirkulär ekonomi är ett centralt verktyg för att nå minskade utsläpp,

men i dess nuvarande utformning misslyckas förslaget med att erkänna återvinningens roll i den industriella omställningen vilket vi anser försvagar dess effektivitet.

Genom att projekt för återvinning och cirkulär ekonomi generellt utelämnas i IAA så riskerar det också att hämma andra mål och regelverk inom EU, som t.ex. de gemensamt uppsatta målen om att nå 24 procent cirkularitet till år 2030. För att nå dessa mål krävs nämligen en snabb utbyggnad av återvinningskapaciteten, vilket inte omhändertas av IAA då man istället fokuserar på några få utvalda sektorer.

I följande remissvar finns förslag om hur IAA kan anpassas för att öka möjligheterna för återvinningssektorn samtidigt som den också kan bli mer i linje med både nuvarande EU-mål och Kommissionens kommande förslag till *Circular Economy Act*.

Detaljerade synpunkter

Erkänn återvinning som en strategisk sektor

Flera källor, däribland Naturvårdsverket¹, anger att tillverkning av produkter med återvunnen plast har cirka 3,5 gånger lägre klimatpåverkan jämfört med om det tillverkas av fossil plast. I faktiska siffror är klimatpåverkan från fossil plastråvara cirka 2,3 kg CO₂ e/kg plast jämfört med cirka 0,7 kg CO₂ e/kg från det återvunna materialet. För stål så kan ersättningen av järnmalm med återvunnet stål innebära besparingar på cirka 1,67 ton CO₂ per ton producerat stål och cirka 72 % av energin som krävs för primär produktion².

Återvinning ger därmed omedelbara och storskaliga utsläppsbesparingar samtidigt som det minskar EU:s beroende av råmaterial från tredjeländer. Trots detta så erkänns återvinning inte som en strategisk sektor i listan över industriella accelerationsområden, som en framväxande strategisk sektor eller i definitionen för industriella tillverkningsprojekt inom IAA. Gällande de framväxande strategiska sektorerna nämns enbart återvinning av kritiska råmaterial. Genom att inte inkludera återvinning så riskerar återvinningsbranschen att utelämnas från att t.ex. ges viktiga snabbspår och minskad administrativ börda i tillståndprocesser, eller ges möjligheter till utländska direktinvesteringar, vilket kan vara avgörande för att skala upp återvinningskapaciteten inom EU.

Återvinningsindustrierna föreslår därför att återvinning och dess SNI-kod E 38.21 (materialåtervinning) ska inkluderas i listan över "Strategic sectors for industrial manufacturing acceleration areas" (Bilaga I). Vi anser även att listan över framväxande strategiska sektorer ska utökas till fler återvunna material än enbart kritiska råmaterial.

Utöka kraven på låga koldioxidutsläpp (low-carbon) för ökad cirkularitet

Återvinningsindustrierna välkomnar förslaget om att ta fram definitioner för krav på låga koldioxidutsläpp (low-carbon) för vissa produkter och/eller sektorer via delegerade akter i förordningen om ekodesign för hållbara produkter. För återvinningsbranschen är det särskilt viktigt att återvunna material inkluderas i begreppet "low-carbon". Låga koldioxidutsläpp bör därför inte enbart inbegripa faktiska utsläpp vid nyproduktion, utan även mängden utsläpp som

¹ [Förutsättningar för hållbar plastanvändning ISBN 978-91-620-7056-4](#)

² [EuRIC Position Paper - Final - No true green steel labelling without circularity.pdf](#)

kan undvikas vid en produktionsprocess genom att använda återvunnen råvara istället för fossil råvara (se föregående rubrik för mer information).

Vi anser att de kommande kraven bör definieras genom robusta och opartiska livscykelanalysmetoder (LCA) som korrekt återspeglar materialens och produkternas faktiska miljöprestanda, såsom miljövarudeklarationer (EPD) och miljöavtrycksmetoder (PEF), med fokus på produktionsfasen.

IAA innehåller även förslag om krav på "low-carbon" vid offentlig upphandling och andra former av offentliga åtgärder för stål, aluminium och betong. Vi anser att offentlig upphandling är ett kraftfullt, men fortfarande underutnyttjat, verktyg i EU:s omställning mot en klimatneutral och cirkulär ekonomi. Offentlig upphandling har stor potential att påverka marknadens efterfrågan, förändra produktionsmönster och påskynda användningen av återvunna material och cirkulära produkter. Trots denna potential innehåller dagens regelverk om upphandling endast frivilliga riktlinjer för att beakta miljökriterier i upphandlingsbeslut. Resultatet blir därför att upphandlingar ofta baseras på lägsta pris, och att miljöhänsyn tillämpas oregelbundet mellan och inom medlemsstaterna, vilket gör att upphandling inte driver förändring i den skala som behövs.

Ambitionsnivån i förslaget om "low-carbon" är begränsad och omfattar endast en bråkdel av den betong, murbruk, aluminium och det stål som används i EU. Dessutom finns andra material med stor förbättringspotential, så som plast, och som inte inkluderas i det nuvarande förslaget. I en tid då framförallt plaståtervinningssektorn är under extrem press, med många anläggningar i hela Europa som står inför konkurs, så anser vi att införandet av krav på "low-carbon" skulle kunna utgöra en betydande stödmekanism.

Återvinningsindustrierna föreslår att:

- Inkludera plast i listan över "Low-carbon and Union origin requirements for energy intensive industries" (Bilaga II, del I och II).
- Öka målsättningen för "low-carbon"-betong som används i offentlig upphandling från 5 % till 30 %, varav minst 15 % ska komma från återvunnet innehåll.
- Öka målsättningen för "low-carbon"-stål avsett för användning i byggnader och infrastruktur från 25 % till 90 %. Detta eftersom många byggprodukter redan innehåller över 90 % återvunnet stål.
- Öka målsättningen för "low-carbon"-stål avsett för användning i fordon för civila ändamål från 25 % till 35 %. Ett mer ambitiöst mål skulle kunna driva utvecklingen mot att använda mer återvunnet stål i denna industri, och utgöra ett komplement till målen för återvunnet innehåll i förordningen om uttjänta fordon (ELV).

Inför krav på unionsursprung för återvunna material

För återvinningsbranschen inom både Sverige och EU är det ett stort problem att fossil primär råvara, av främst plast, importeras från tredjeland till EU till ett mycket lågt pris. Den importerade fossila råvaran riskerar då att konkurrera ut sekundär råvara från EU. Detta eftersom priset på material i dagsläget inte tar hänsyn till miljömässiga externaliteter eller de extra steg som krävs för att återvinna material, såsom kostnader för insamling, sortering och behandling i EU.

Alla återvunna material som produceras av europeiska återvinnare är i sig tillverkade inom EU eftersom de härrör från avfall som samlats in, sorterats och återvunnits inom EU. Vi tror därför att krav på unionsursprung och/eller andra fördelar för unionsursprung, likt "Made in EU", kan ha positiva effekter på den europeiska återvinningsbranschen beroende på dess utformning. Med det sagt är det inte säkert att det bör gälla alla material, eller ens de primära materialen, men när det kommer till specifikt återvunna material där det finns tydliga marknadsmisslyckanden jämfört med marknaden för primära material så anser vi att det är ett viktigt förslag. Om det blir verklighet av dessa krav så vill vi därför understryka vikten av att återvunnen plast inkluderas i förslagets omfattning, och kraven på "low-carbon" bör därför inte enbart gälla för stål, cement och aluminium.

För att säkerställa effektiviteten i framtida kriterier för unionsursprung så är det dock viktigt att det även skapas robusta skyddsmekanismer, tredjepartsverifiering och spårbarhet för att kunna avgöra materialets ursprung.

Fördelar med förslaget jämfört med exportrestriktioner

Återvinningsindustrierna vill påpeka att förslag som syftar till att premiera användning av material från EU, för att på så sätt främja att material som tillverkas i EU även stannar i EU, är mycket mer fördelaktigt jämfört med förslag om exportrestriktioner.

Exportrestriktioner är en typ av policyåtgärd som inte tar itu med de grundläggande problemen med att återvunna material ofta är en del av ett marknadsmisslyckande. Om det inte finns avsättning för att sälja återvunnet material på den europeiska marknaden så behöver detta marknadsmisslyckande lösas genom policyåtgärder som ökar incitamenten för att använda återvunna material till konkurrenskraftiga priser, som t.ex. förslag om kvotplikter. Det bör inte lösas genom åtgärder som begränsar marknaden för återvunna material, och som minskar dess ekonomiska värde, ännu mer.

Tillgången till internationella marknader är viktig för att återvinningsbranschen ska kunna fortsätta fungera. Precis som för annan industri så behöver material kunna köpas och säljas på en öppen marknad för att säkerställa konkurrenskraft och jobbmöjligheter.

Stockholm den 6 maj 2026

Linnea Steen

Miljöpolicychef, Återvinningsindustrierna